

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

16 octobre 2019

PROPOSITION DE LOI

**tendant à garantir par une disposition
légale le droit à l'aide juridique
de deuxième ligne et à faciliter
l'accès à celle-ci en augmentant
les seuils d'accès**

AMENDEMENTS

Voir:

Doc 55 **0463/ (S.E. 2019):**
001: Proposition de loi de M. Aouasti et consorts.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

16 oktober 2019

WETSVOORSTEL

**tot waarborging, middels een wettelijke
bepaling, van het recht op juridische
tweedelijnsbijstand en ter facilitering van
de toegang ertoe door een verhoging van de
toegangsbeperkingen**

AMENDEMENTEN

Zie:

Doc 55 **0463/ (B.Z. 2019):**
001: Wetsvoorstel van de heer Aouasti c.s.

00713

N° 1 DE MM. BOUKILI ET VAN HEES

Art. 3

Dans l'article 508/13/1 proposé, apporter les modifications suivantes:

1° dans le paragraphe 1er, alinéa 1er, 2°, *in fine*, remplacer les mots "est inférieur à 1 817 euros" par les mots "*est inférieur à 2 341,00 euros*";

2° compléter le paragraphe 2 par le 12° suivant:

"12° la personne bénéficiaire de l'intervention majorée."

Nabil BOUKILI (PVDA-PTB)
Marco VAN HEES (PVDA-PTB)

Nr. 1 VAN DE HEREN BOUKILI EN VAN HEES

Art. 3

In het voorgestelde artikel 508/13/1 de volgende wijzigingen aanbrengen:

1° in § 1, eerste lid, 2°, *in fine*, de woorden "lager is dan 1 817 euro" vervangen door de woorden "*lager is dan 2 341,00 euro*";

2° paragraaf 2 aanvullen met een bepaling onder 12°, luidende:

"12° de rechthebbende van de verhoogde tegemoetkoming."

N° 2 DE MM. BOUKILI ET VAN HEES

Art. 4

Dans l'article 508/13/2, alinéa 1er, 2°, *in fine*, proposé, remplacer les mots "se situe entre 1 817 euros et 2 107 euros" par les mots "se situe entre 2 341 euros et 2 632 euros".

JUSTIFICATION (AMENDEMENTS N° 1 ET N° 2)

1. Modifications apportée à l'article 508/13/1 paragraphe 1er, alinéa 1er, 2°, *in fine*, proposé et à l'article 508/13/2, alinéa 1er, 2°, *in fine*, proposé

Nous voulons que les seuils d'accès à l'aide juridique gratuite soient supérieurs au seuil de pauvreté.

Le critère appliqué pour mesurer le risque de pauvreté monétaire est le seuil de 60 % du revenu net médian équivalent (= seuil de pauvreté). Lorsque le revenu net total d'un ménage se situe en dessous de ce seuil, on parle d'un risque de pauvreté.

Selon le site du SPF sécurité sociale, le seuil de pauvreté est un revenu de 13 377 euros net par an, soit 1 115 euros net par mois pour un isolé, ou de 28 092 euros net par an ou 2 341 euro net par mois pour un ménage composé de deux adultes et de deux enfants (<14ans).

Il est communément admis que les membres d'une famille dont le revenu net du ménage est inférieur au seuil de pauvreté ne pourront pas faire face à des dépenses imprévues, en ce compris les frais afférents à une procédure judiciaire; ce qui revient à rendre l'exercice de ce droit ineffectif. Rappelons que le droit de recourir à la justice bénéficie d'une triple protection: internationale, régionale et nationale.

2. Article 508/13/1, paragraphe 2, proposé, complété par un 12°

Nous souhaitons étendre l'aide juridique gratuite à toute personne bénéficiaire de l'intervention majorée.

Nr. 2 VAN DE HEREN BOUKILI EN VAN HEES

Art. 4

In het voorgestelde artikel 508/13/2, eerste lid, 2°, *in fine*, de woorden "tussen 1 817 en 2 107 euro ligt" vervangen door de woorden "tussen 2 341 en 2 632 euro ligt".

VERANTWOORDING (AMENDEMENTEN NRS. 1 EN 2)

1. Beoogde wijzigingen met betrekking tot de voorgestelde artikelen 508/13/1, § 1, eerste lid, 2°, *in fine*, en 508/13/2, eerste lid, 2°, *in fine*

Thans gelden inkomensgrenzen om toegang te krijgen tot kosteloze juridische bijstand, maar die bedragen moeten volgens ons hoger liggen dan de armoededrempel.

Het toegepaste criterium om het inkomensarmoederisico te meten, is de "armoededrempel", zijnde 60 % van het nationaal mediaan beschikbaar huishoudinkomen. Wanneer het totale netto-inkomen van een gezin onder die drempel ligt, is er sprake van armoederisico.

Volgens de website van de FOD Sociale Zekerheid komt voor een alleenstaande de armoededrempel neer op een inkomen van 13 377 euro netto per jaar (of 1 115 euro netto per maand); voor een gezin met twee volwassenen en twee kinderen jonger dan 14 jaar is dat 28 092 euro netto per jaar (of 2 341 euro netto per maand).

Iedereen erkent dat de leden van een gezin met een netto-inkomen onder de armoededrempel geen onverwachte uitgaven kunnen opvangen. Aangezien de kosten van een gerechtelijke procedure tot die categorie behoren, komt het erop neer dat het recht op juridische bijstand in de praktijk onuitvoerbaar is. Voorts herinneren we eraan dat het recht op de rechtsbedeling een drievoudige bescherming geniet: internationaal, gewestelijk en federaal.

2. Beoogde aanvulling van het voorgestelde artikel 508/13/1, § 2, met een bepaling onder 12°

Wij wensen de kosteloze juridische bijstand uit te breiden tot al wie recht heeft op de verhoogde tegemoetkoming.

En effet, le statut BIM1 est accordé à des personnes dites vulnérables, soit en situation économique précaire, telles que les familles monoparentales ou les personnes reconnues handicapées ne bénéficiant pas d'une allocation.

Rappelons que, en 21018, 41,3 % des familles monoparentales vivaient sous le seuil de pauvreté. Inclure ce groupe cible dans la loi permettrait d'accorder l'aide juridique gratuite à ces personnes, et ce peu importe leurs revenus.

L'accès à la justice se doit d'être relativement aisé pour les justiciables. C'est là une condition d'une bonne justice.

Restreindre l'accès à des personnes reviendrait à rendre inefficace ce droit fondamental. Il importe que les personnes reconnues vulnérables rencontrent le minimum d'obstacles pour leur accès à la justice.

Nabil BOUKILI (PVDA-PTB)
Marco VAN HEES (PVDA-PTB)

Het RVT-statuu¹ wordt immers toegekend aan zogeheten kwetsbare personen, aan personen in een precaire economische situatie (zoals eenoudergezinnen), alsook aan de personen met een erkende handicap die geen tegemoetkoming genieten.

Pro memorie: in 2018 zat 41,3 % van de eenoudergezinnen onder de armoededrempel. Door die doelgroep in de wet op te nemen, kunnen ook zij – ongeacht hun inkomen – in aanmerking komen voor kosteloze juridische bijstand.

De toegang tot het gerecht moet voor de rechtzoekenden relatief gemakkelijk zijn. Dat is een voorwaarde voor een goede rechtsbedeling.

Door die toegang voor sommigen te bemoeilijken, zou dat grondrecht worden uitgehold. Het is belangrijk dat de erkende kwetsbare personen zo weinig mogelijk belemmeringen ondervinden om toegang te krijgen tot rechtsbedeling.

¹ Bénéficiaire de l'intervention majorée, visé à l'arrêté royal du 15 janvier 2014 relatif à l'intervention majorée de l'assurance visée à l'article 37, § 19, de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, coordonnée le 14 juillet 1994.

¹ Rechthebbende van de verhoogde tegemoetkoming, als bedoeld in het koninklijk besluit van 15 januari 2014 betreffende de verhoogde verzekeringstegemoetkoming, bedoeld in artikel 37, § 19, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994.

N° 3 DE MM. **BOUKILI ET VAN HEES**

Art .5

Supprimer cet article.

JUSTIFICATION

Cet article crée une insécurité juridique pour les titulaires de l'aide juridique gratuite.

L'aide juridique de deuxième ligne gratuite pour les personnes ayant pu attester être titulaires d'un revenu de remplacement (CPAS, GRAPA, Chômage, Invalidité, Famifed), ou bénéficiaires d'un logement social, du statut de détenu ou demandeur d'asile, ou en situation de surendettement doivent bénéficier d'une présomption irréfragable de leur droit à l'aide juridique gratuite, et ce dans un souci d'efficacité, de prévisibilité et de sécurité juridique.

Par ailleurs, dès lors que les conditions d'accès à ces différents statuts font déjà l'objet de vérifications par d'autres administrations (Onem, CPAS, mutuelle, etc), maintenir une présomption réfragable reviendrait à remettre en cause l'ensemble du système d'attribution des aides sociales.

Établir cette présomption permettrait également d'alléger la charge de travail auprès des avocats en ce qui concerne le suivi auprès de leurs clients de la collecte des informations nécessaires quant au contenu du dossier réclamé par le BAJ (Bureau d'Aide Juridique).

Nabil BOUKILI (PVDA-PTB)
Marco VAN HEES (PVDA-PTB)

Nr. 3 VAN DE HEREN **BOUKILI EN VAN HEES**

Art. 5

Dit artikel weglaten.

VERANTWOORDING

Dit artikel zou rechtsonzekerheid teweegbrengen voor de begunstigen van de kosteloze juridische bijstand.

Wie aantoonbaar een vervangingsinkomen (OCMW-bijstand, inkomensgarantie voor ouderen, werkloosheidsuitkeringen, invaliditeitsuitkeringen, kinderbijslag) te ontvangen, evenals wie bewijst een sociale woning te betrekken, het statuut van gedetineerde te hebben, asielaanvrager te zijn of een overmatige schuldenlast te torsen, moet kosteloze juridische tweedelijnsbijstand kunnen krijgen op grond van een onweerlegbaar vermoeden, hetgeen overigens ook de doeltreffendheid, de voorspelbaarheid en de rechtszekerheid ten goede zou komen.

Aangezien met betrekking tot die diverse statuten de verkrijgingsvoorwaarden al door andere overheidsdiensten (RVA, OCMW, ziekenfondsen enzovoort) worden nagegaan, zou door de instandhouding van een weerlegbaar vermoeden de gehele regeling voor de toekenning van die sociale bijstand op de helling worden gezet.

Indien daarentegen zou worden uitgegaan van een onweerlegbaar vermoeden, zou dat bovendien een minder hoge werklast meebrengen voor de advocaten die hun cliënten bijstaan bij het samenbrengen van de vereiste informatie met het oog op de indiening van het dossier bij het bureau voor juridische bijstand (BJB).